

Chara polyacantha

Törnsträfsse

Alger, Kransalger

Klass: Charophyceae (kransalger), **Ordning:** Charales, **Familj:** Characeae, **Släkte:** Chara (sträfsen), **Art:** Chara polyacantha - törnsträfsse A.Braun **Synonymer:**

Kännetecken

Törnsträfsse är en grov kransalg men till skillnad från övriga storvuxna kransalger är den så taggig att den har ett mycket karaktäristiskt utseende med vad som ser ut som kraftiga grenar. I motsats till exempelvis mellansträfsse *C. intermedia* är taggarna hos törnsträfsse längre än skottets diameter och sitter inte enskilt utan i knippen. Övergångsformer finns dock mellan dessa två arter. Törnsträfsse kan även förväxlas med taggsträfsse *Chara hispida* och en säker bestämning kan endast göras genom att titta på taggarnas placering på barkcellsraderna vilket kräver mikroskop eller en bra lupp.

Utbredning och status

I Sverige är arten känd från 17 lokalområden på Öland, Gotland och i Västergötland. I Skåne bedöms arter vara utdöd (ArtDatabanken 2015). Törnsträfsse tycks inte ha gått tillbaka i Sverige, och det är tänkbart att fler ännu ej upptäckta lokaler finns främst på Öland och Gotland. I Danmark förekommer den på flera lokaler på Jylland, Fyn och Själland. I Norge finns arten endast på ett fåtal lokaler medan den inte är påträffad i Finland. Törnsträfsse är en europeisk art som i övrigt är känd från Mellan- och Sydeuropa (Storbritannien, Tyskland, Polen, Schweiz, Österrike, Ungern, Kroatien, Italien, Frankrike samt Spanien). Arten är rödlistad som Starkt hotad (EN) i Norge (Henriksen & Hilmo 2015) och som Akut hotad i Tyskland ("1 Vom Aussterben bedroht"; Ludwig & Schnittler 1996).

Ekologi

Törnsträfsse förekommer i kalkrika sjöar, kalkkärr, kalkbrott, dammar och grustag. Ibland växer arten i brackvatten. Samtliga nordiska fynd härstammar från sötvatten, de flesta dock från kustnära områden. Törnsträfsse växer på mjuksediment, främst kalkgyttja, på grunt vatten, men har undantagsvis hittats på mer än 20 m djup. Kunskap saknas kring artens övervintring, spridning och konkurrensförmåga.

Hot

Eutrofiering har uppgetts som hotfaktor mot törnsträfsse.

Åtgärder

Törnsträfsses nuvarande lokaler bör skyddas mot närsaltsutsläpp. Forskning behövs kring artens ekologi. Arten bör inventeras på Öland och Gotland.

Övrigt

Avgränsningen mellan törn- och mellansträfsse är osäker. Utländska namn - NO: Hårpiggrans, GB: Hedgehog stonewort.

Konventioner: Typisk art i 3110 Näringsfattiga slättsjöar (Alpin region (ALP) och Boreal region (BOR)), Typisk art i 3140 Kransalgssjöar (Alpin region (ALP) och Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON))

Litteratur

- Arbetsgruppen för Svenska Växtnamn. 1996. Svenska namn på kransalger. *Svensk Botanisk Tidskrift* 90: 300.
- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Blindow, I. 1994. Sällsynta och hotade kransalger i Sverige. *Svensk Botanisk Tidskrift* 88: 65-73.
- Blindow, I. 1995. Rödlistade kransalger. I: Aronsson, M., Hallingbäck, T. & Mattsson, J.-E. (red.), *Rödlistade växter i Sverige 1995*. ArtDatabanken SLU, Uppsala: 137-140.
- Blindow, I., Krause, W., Ljungstrand, E. & Koistinen, M. 2007. Bestämningsnyckel för kransalger i Sverige. *Svensk Botanisk Tidskrift* 101(3-4): 165-220.
- Corillion, R. 1957. *Les charophycées de France et d'Europe occidentale*. Imprimerie Bretonne, Rennes.
- Forsberg, C. 1965. Environmental conditions of Swedish charophytes. *Symbolae Botanicae Upsalienses* 18: 4.
- Hasslow, O.J. 1931. Sveriges characéer. *Botaniska Notiser* 84: 63-136.
- Henriksen, S. & Hilmo, O. (red.) 2015. *Norsk rødliste for arter 2015*. Artsdatabanken, Norge.
- Krause, W. 1997. Charales (Chlorophyceae). I: Ettl, H., Gärtner, G., Heynig, H. & Mollenhauer, D. (red.), *Süßwasserflora von Mitteleuropa* vol. 18.
- Kyrkander, T. 2007. Kransalger i Valle - en inventering utförd i augusti & september 2006. Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Rapport 2007:2. ISSN: 1403-168X.
- Kyrkander, T. 2007. Inventering av kransalger i sötvatten 2007. Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Rapport 2007:91. ISSN: 1403-168X.
- Langangen, A. 1996. Sjeldne og truede kransalger i Norge. *Blyttia* 54: 23-30.
- Langangen, A. & Johnsen, J.I. 1996. Kransalgen *Chara polyacantha* A.Br. funnet i Rogaland. *Blyttia* 54: 43-46.
- Ludwig, G. & Schnittler, M. 1996. *Rote Liste gefährdeter Pflanzen Deutschlands*. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.
- Moore, J.A. 1986. *Charophytes of Great Britain and Ireland*. BSBI Handbook No. 5, London.
- Olsen, S. 1944. Danish charophyta. *Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Biologiske Skrifter* 3. København.
- Rueness, J. 1990. Norske Algenavn. Liste utarbeidet av algenavnskomitéen nedsatt av Norsk Botanisk Forening 1978 og 1987. *Blyttia* 48: 57-63.
- Vahle, H.-C. 1990. Armelechteralgen (Characeae) in Niedersachsen und Bremen. *Informationsdienst Naturschutz Niedersachsen* 10: 85-130.

Författare

Irmgard Blindow 1998. Rev. Tina Kyrkander 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015